

Vođenje diskusije

Dillon (1988) predlaže četiri strategije za uspješnu diskusiju: konstatacije, pitanja, signali i ćutanje, koje potiču aktivno sudjelovanje učenika, dok nastavnik vodi raspravu.

Teško da uspješnom diskusijom možemo nazvati situaciju koja se pretvori u to da nastavnik govori a učenici sjede i ćute, ili odgovaraju na pitanja. Diskusije su najbolje kad ih potakne učenička radoznalost. Nastavnik ima jako važnu ulogu voditelja. Dillon (1988) je odredio četiri "poteza" ili strategije kojima nastavnik podstiče diskusiju i vodi računa da centralnu ulogu u diskusiji imaju učenici.

1. Konstatacije.

- Konstatacije su način izražavanja vlastite reakcije, razumijevanja ili potrebe za razjašnjenjem rečenog. No manje su direktivne od pitanja i stoga često imaju za posljedicu slobodniju reakciju. Možete reći: "Dakle, kako ja to shvaćam, ti kažeš-----"; To me podsjeća na nešto što je ----- prije rekao"; "Samo malo. Kažeš da -----, ali je Dan upravo rekao da -----"; ili "Zbunjuje me -----."

2. Pitanja.

- Učenici će o vlastitim pitanjima raspravljati s više žara nego o nastavnikovim. Osmislite načine na koje ćete tražiti od učenika da počnu postavljati pitanja o tekstu. Evo nekoliko korisnih natuknica: "Koja bismo pitanja mogli postaviti o ovom tekstu?" "Šta smo dosad propustili spomenuti u diskusiji?" "Šta je nejasno u onome što je prezentirano ovim tekstom?" "Sa čime se slažete ili ne slažete u tekstu?"

3. Signali.

- Budući da nastavnikovi komentari često mogu imati nesrazmjernu težinu, najbolje je održavati diskusiju pokretima tijela i signalima umjesto komentarima. Upitan izraz lica znak je da se traži pojašnjenje. Dvije ispružene ruke koje kao da odvaguju dvije stvari mogu biti znak učeniku da odabere između dvije tvrdnje. Blagonaklono zabrinut izraz lica može ohrabriti učenika koji se muči izraziti neku ideju.

4. Ćutanje.

- Kad se postavi neko pitanje, dajte vremena da se na njega odgovori. Vrijeme čekanja od 3, 4 ili 5 sekundi služi kao snažan motivator da netko prekine ćutanje. Ako je ne prekine nastavnik, učinit će to netko drugi.

PRIMJER PRIMJENE

Dragica Božić

Tema: Film Čudnovate zgode šegrta Hlapića je bolji od knjige – Knjiga Čudnovate zgode šegrta Hlapića

Uzrast: razredna nastava

Šta je potrebno prije primjene?

- Prije primjene potrebno je učenike upoznati sa strategijom diskusije i pravilima ponašanja pri raspravljanju
- Odrediti temu diskusije

Tema rasprave: Film Čudnovate zgode šegrta Hlapića je bolji od knjige – Knjiga Čudnovate zgode šegrta Hlapića je bolja od filma

Učenici su unaprijed dobili T – tabelu sa zadanom temom koju su trebali popuniti s argumentima za ili protiv kako bi se mogli pripremiti za raspravu i da bi se moglo podijeliti učenike u afirmacijsku i negacijsku skupini. Učenici također mogu pripremiti moguća pitanja koja će postavljati suprotstavljenoj skupini. Nakon toga razmijestimo stolove i stolice u učionici kako bi se skupine mogle fizički odvojiti i počnemo raspravu.

Iako u diskusiji centralnu ulogu imaju učenici, u vođenju diskusije imamo 4 strategije kojima učitelj podstiče diskusiju među učenicima.

1. **Konstatacije** su način izražavanja vlastite reakcije, razumijevanja ili potrebe za razjašnjenjem rečenog. No manje su direktne od pitanja i stoga često imaju za posljedicu slobodniju reakciju. Možemo reći: "Dakle, kako ja to shvaćam, ti kažeš-----"; To me podsjeća na nešto što je ----- prije rekao"; "Samo malo. Kažeš da -----, ali je Luka upravo rekao da -----"; ili "Zbunjuje me -----."

2. Pitanja

Postavljanje dobro formuliranih pitanja iznimno je važna aktivnost tijekom diskusije. Pokušajte formulirati pitanja koja zahtijevaju elaborirane odgovore. Ako želite dobiti takav odgovor, izbjegavajte formulacije koje sudioniku omogućavaju odgovaranje sa "Da" ili "Ne" (npr. Slažeš li se s tim da je...). Pitanjima tražimo interpretaciju, povezivanje, uspoređivanje, davanje vlastitog mišljenja i kritičkog stava. Učenici će o vlastitim pitanjima raspravljati s više žara nego o nastavnikovim. Veoma je važno osmisliti načine kojima će se učenici poticati i osnaživati da postavljaju pitanja koja zadiru ispod površine onoga što je pročitano, rečeno ili viđeno.

Evo nekoliko primjera:

Kakva su bila tvoja očekivanja od filma?

Misliš li da su Gita i Hlapić dobro prikazani u filmu?

Objasni koliko vjerno film prati radnju knjige.

Što mislite o osjećajima između Gite i Hlapića prikazanim u filmu? Usporedi to s osjećajima prikazanim u knjizi.

Šta bismo još trebali pitati u vezi s ovom temom?

Što smo dosad propustili spomenuti u usporedbi filma i knjige?

Šta je nejasno u onome što je prezentirano ovom temom?

Sa čime se slažete ili ne slažete u vezi sa iznesenim argumentima?

3. Signali

Nastavnikovi komentari mogu imati nesrazmjernu težinu, pa je često dovoljno da potičete neverbalno (pokretima tijela, mimikom i signalima)

Evo primjera neverbalne komunikacije – signala:

Stabilan kontakt očima usmjeren prema učenicima kao znak da pažljivo pratimo diskusiju.

Pogled naviše može biti signal da tražimo nešto interesantnije u diskusiji.

Upitan izraz lica znak je da se traži pojašnjenje.

Podignute obrve i kimanje glavom kao znak pozitivnog iznenađenja kod izlaganja nekog argumenata.

Dvije ispružene ruke koje kao da odvaguju dvije stvari mogu biti znak učeniku da odabere između dvije tvrdnje.

Blagonaklono zabrinut izraz lica može ohrabriti učenika koji se muči izraziti neku ideju.

Kimanje glavom može biti znak da je učenik iznio dobar uvjeravajući argument kojim brani svoju tezu. Jedan od najdjelotvornijih efekata klimanja glavom je izražavanje neprekidne pažnje. Relativno često korištenje ovih pokreta dok slušamo učenike, ohrabruje ih da govore duže i da kažu više.

4. Šutnja

Kad se postavi neko pitanje, dajmo vremena da se na njega odgovori. Vrijeme čekanja od 3, 4 ili 5 sekundi služi kao snažan motivator da netko prekine šutnju. Može je prekinuti učenik ili učitelj s dodatnim pitanjem koje će opet potaknuti raspravu. Možemo prozvati određenog učenika ili tražiti od učenika da oni postave pitanja koja su pripremili za diskusiju.

Prednosti ove metode:

- Učenicima je ova metoda vrlo zabavna.
- Potiče kritičko mišljenje.
- Razvijaju se prezentacijske vještine i samopouzdanje.
- Učenici se osjećaju važnima kada oni imaju centralno mjesto u nastavi.
- Učenici se uče komunikacijskim i socijalnim vještinama slušanja, toleranciji i uvažavanju tuđeg mišljenja.
- Učenici uviđaju da imaju pravo na slobodu mišljenja.
- Argumentirajući temu učenici je bolje razumiju.
- Prateći signale i pokrete tijela kod učitelja učenici se uče neverbalnoj komunikaciji.

Primjeri tema za diskusiju:

- Kućni ljubimci su velika obaveza u kući
- Treba dozvoliti branje cvijeća u parku
- Zima je najljepše godišnje doba
- Odijelo ne čini čovjeka
- Internet je opasan
- Knjiga je čovjekov prijatelj

Savjeti za nastavnike:

- Treba obratiti pažnju da rasprava ne prijeđe u svađu i vrijeđanje.
- Manje aktivni učenici ne dolaze do izražaja jer se rijetko javljaju za riječ.
- Moguće je ponavljanje istih stajališta.
- Paziti da se diskusija ne udalji od teme.
- Može se dogoditi da nekoliko učenika dominiraju u diskusiji, pa osmislite načine da se svi uključe (dogovor u manjim grupama, pisanje argumenata...)

1.TIMOVI/IGRE/TURNIRI

2.T-TABELA

Mediha Baručija

Oblast: Pedagoško-psihološka i saznajna komponenta

Tema: *Odluke koje donosimo*

Predmet: Odjeljska zajednica

Uzrast od VIII i IX razreda

Šta je potrebno prije primjene

Prije primjene ove tehnike:

- Potrebno je da djeca poznaju kako funkcionise njihova lokalna zajednica, koje sve institucije imaju u svom okruženju, koja sve zanimanja ljudi, koji rade u ovim institucijama.
- Potrebno je da su naučeni tehnici rada u paru i zajedničkog donošenja odluka.
- Potrebno je u prethodnoj aktivnosti učenike upoznati sa projektom uređenja gradske četvrti, napraviti T tabelu za svaki par učenika.

Primjer primjene

Nakon evokacije učenike dijelimo u parove.

Svaki par učenika ima zadatak da razmisli o projektu izgradnje gradske četvrti i u T- tabelu navede razloge **ZA**, a nakon toga razloge **PROTIV**.

Primjer:

-Navedi razloge **u korist** projekta izgradnje gradske četvrti (razloge zbog kojih bi to bila dobra zamisao)

-Navedi razloge **protiv** projekta izgradnje gradske četvrti (mogući problem koji bi se javili projektom uređenja gradske četvrti)

Parovi prave listu svih prednosti i problema vezanih za projekat (listu ZA I PROTIV). Zajednički odlučuju da li su naklonjeni ili nisu tom projektu. Ovo rade 15 minuta. Zatim svaki par predstavlja svoju T – tabelu drugom paru iznoseći svoje razloge i upoređuju ih.

Nakon ovoga nastavnik/ca vodi postupak stvaranja razredne T – tabele o izgradnji gradske četvrti.

Po završetku izvještavanja parova i pravljenja razredne T - tabele učenici glasaju da li će se projekat primjeniti, odnosno da li bi se gradska četvrt trebala graditi ili ne.

Dodatne ideje za primjenu:

Osim u odjeljenjskoj zajednici ova strategija se može primjeniti, u zavisnosti od nastavne jedinice, na sve uzraste učenika u osnovnoj školi.

Način rada može biti izmijenjen tako da se svaki par učenika stavi u određenu ulogu i razmisli o nekom posebnom aspektu projekta. Zatim mogu dati svoj prijedlog aktivnosti koje se trebaju poduzeti ili na što se treba posebno obratiti pažnja.

U nastavku aktivnosti učenici mogu pozvati odgovorne osobe iz lokalne zajednice.

T – tabela

Navedi razloge u korist projekta izgradnje gradske četvrti	Navedi razloge protiv projekta izgradnje gradske četvrti

Custom fields

Tip strategije: Obrazovne strategije

Collections

Metodika i didaktika